

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

19. června 2014*

„Řízení o předběžné otázce — Sociální politika — Směrnice 2000/78/ES — Rovné zacházení v zaměstnání a povolání — Články 2, 3 odst. 1 písm. c) a 6 odst. 1 — Přímá diskriminace na základě věku — Základní plat úředníků stanovený v závislosti na věku — Přejícný režim — Přetrvávání rozdílného zacházení — Odůvodnění — Nárok na náhradu — Odpovědnost členského státu — Zásada rovnocennosti a zásada efektivity“

Ve spojených věcech C-501/12 až C-506/12, C-540/12 a C-541/12,

jejichž předmětem jsou žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podané rozhodnutími Verwaltungsgericht Berlín (Německo) ze dne 23. října 2012 (věci C-501/12 až C-506/12) a ze dne 13. listopadu 2012, došlymi Soudnímu dvoru dne 8. a 28. listopadu 2012 (věci C-540/12 a C-541/12), v řízeních

Thomas Specht (C-501/12),

Jens Schombera (C-502/12),

Alexander Wieland (C-503/12),

Uwe Schönefeld (C-504/12),

Antje Wilke (C-505/12),

Gerd Schini (C-506/12)

proti

Land Berlin

a

Rena Schmeel (C-540/12),

Ralf Schuster (C-541/12)

proti

Bundesrepublik Deutschland,

* Jednací jazyk: němčina.

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení R. Silva de Lapuerta, předsedkyně senátu, J. L. da Cruz Vilaça, G. Arestis, J.-C. Bonichot a A. Arabadžev (zpravodaj), soudci,

generální advokát: Y. Bot,

vedoucí soudní kanceláře: A. Impellizzeri, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 19. září 2013,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za A. Wielanda, U. Schönefelda, G. Schiniho, jakož i R. Schmeel a R. Schustera E. Ribet Busem a R. Hildebrandem, Rechtsanwälte,
- za Land Berlin M. Theisem, jako zmocněncem,
- za německou vládu T. Henzem a J. Möllerem, jako zmocněnci,
- za Radu Evropské unie M. Simm a J. Herrmannem, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi D. Martinem a T. Maxian Ruschem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 28. listopadu 2013,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce se týkají výkladu článku 2, čl. 3 odst. 1 písm. c) a čl. 6 odst. 1 směrnice Rady 2000/78/ES ze dne 27. listopadu 2000, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání (Úř. věst. L 303, s. 16; Zvl. vyd. 05/04, s. 79).
- 2 Tyto žádosti byly podány v rámci sporů, jež se ve věcech C-501/12 až C-506/12 týkaly T. Spechta, J. Schombera, A. Wielanda, U. Schönefelda, A. Wilke, jakož i G. Schiniho, úředníků spolkové země Berlín a této spolkové země, a ve věcech C-540/12 a C-541/12 R. Schmeel a R. Schustera, spolkových úředníků a Spolkové republiky Německo, a v nichž se jednalo o způsoby zařazení těchto úředníků do platového stupně nebo do přechodného platového stupně v rámci platových tříd jejich příslušného platového režimu.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Podle článku 1 směrnice 2000/78 je jejím „[ú]čelem stanovit obecný rámec pro boj s diskriminací na základě náboženského vyznání či víry, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace v zaměstnání a povolání, s cílem zavést v členských státech zásadu rovného zacházení.“

4 Článek 2 této směrnice stanoví:

„1. Pro účely této směrnice se „zásadou rovného zacházení“ rozumí neexistence jakékoli přímé nebo nepřímé diskriminace na jakémkoli základě uvedeném v článku 1.

2. Pro účely odstavce 1 se:

- a) přímou diskriminací rozumí, pokud se s jednou osobou zachází méně příznivě, než se zachází nebo zacházelo nebo by se zacházelo s jinou osobou ve srovnatelné situaci na základě jednoho z důvodů uvedených v článku 1;

[...]“

5 Článek 3 odst. 1 písm. c) uvedené směrnice, nadepsaný „Oblast působnosti“, upřesňuje, že se tato směrnice vztahuje na všechny osoby ve veřejném i soukromém sektoru, včetně veřejných subjektů, pokud jde mimo jiné o „podmínky zaměstnání a pracovní podmínky včetně podmínek propouštění a odměňování“.

6 Článek 6 odst. 1 této směrnice zní:

„Bez ohledu na čl. 2 odst. 2 mohou členské státy stanovit, že rozdíly v zacházení na základě věku nepředstavují diskriminaci, jestliže jsou v souvislosti s vnitrostátními právními předpisy objektivně a rozumně odůvodněny legitimními cíli, zejména legitimními cíli politiky zaměstnanosti, trhu práce a odborného vzdělávání, a jestliže prostředky k dosažení uvedených cílů jsou přiměřené a nezbytné.

Tyto rozdíly v zacházení mohou zahrnovat zejména:

- a) stanovení zvláštních podmínek pro přístup k zaměstnání a odbornému vzdělávání, pro zaměstnání a povolání včetně podmínek propouštění a odměňování, a to pro mladé pracovníky, starší osoby a osoby s pečovatelskými povinnostmi za účelem podpory jejich pracovního začlenění nebo zajištění jejich ochrany;
- b) stanovení minimálních podmínek věku, odborné praxe nebo let služby pro přístup k zaměstnání nebo k určitým výhodám spojeným se zaměstnáním;

[...]“

7 Podle čl. 9 odst. 1 směrnice 2000/78, nadepsaného „Ochrana práv“:

„Členské státy zajišťují, aby soudní nebo správní řízení, včetně, považují-li to za vhodné, dohodovacích řízení, směřující k dodržování povinností podle této směrnice byla dostupná všem osobám, které se cítí poškozeny nedodržováním zásady rovného zacházení, i když vztahy, ve kterých mělo dojít k diskriminaci, již skončily.“

8 Článek 16 uvedené směrnice, nazvaný „Zajištění souladu“, stanoví:

„Členské státy přijmou nezbytná opatření, aby

- a) byly zrušeny právní a správní předpisy odporující zásadě rovného zacházení;
- b) byla nebo mohla být prohlášena za neplatná od samého počátku nebo aby byla změněna ustanovení pracovních nebo kolektivních smluv, vnitřních řádů podniků a statutů svobodných povolání a organizací pracovníků a zaměstnavatelů, která odporují zásadě rovného zacházení.“

- 9 Článek 17 uvedené směrnice upravující sankce zní následovně:

„Členské státy stanoví systém sankcí za porušení vnitrostátních předpisů přijatých k provedení této směrnice a přijmou všechna opatření nezbytná k zajištění jejich uplatňování. Tyto sankce, které mohou zahrnovat náhradu škody poškozenému, musí být účinné, přiměřené a odrazující. [...]“

Německé právo

- 10 Směrnice 2000/78 byla do vnitrostátního právního řádu provedena obecným zákonem o rovném zacházení (Allgemeines Gleichbehandlungsgesetz) ze dne 14. srpna 2006 (BGBl. 2006 I, s. 1897, dále jen „AGG“).

Spolkový zákon o platech úředníků

- 11 Spolkový zákon o platech úředníků (Bundesbesoldungsgesetz), ve znění účinném k 6. srpnu 2002 (dále jen „dřívější zákon o platech úředníků“), se na spolkové úředníky vztahoval do 30. června 2009 a na úředníky spolkové země Berlín do 31. července 2011. Tento zákon představoval právní základ platového systému těchto úředníků.

- 12 Ustanovení § 27 dřívějšího zákona o platech úředníků, nadepsané „Výpočet základního platu“, stanovilo:

„1) Základní plat se vypočte podle platových stupňů, pokud ustanovení platových režimů nestanoví jinak. Postup v platových stupních se určuje podle služebního věku a zásluh úředníka. Úředník nebo voják obdrží minimálně počáteční základní plat v platové třídě, do které byl jmenován.

2) Základní plat se zvyšuje každé dva roky až do dosažení pátého platového stupně, poté každé tři roky až do dosažení devátého platového stupně a každé čtyři roky nad tuto hranici.

3) Úředníci a vojáci, kteří jsou zařazeni do platového režimu A, mohou za vysoký a trvalý výkon předčasně získat základní plat odpovídající bezprostředně vyššímu platovému stupni (stupeň za zásluhy). Počet osob, jež mohou být takto zařazeny do stupně za zásluhy, nesmí u jednoho zaměstnavatele v průběhu kalendářního roku přesáhnout 15 % počtu úředníků a vojáků, kteří spadají do platového režimu A a dosud nedosáhli konečného základního platu. Bude-li zjištěno, že výkon úředníka nebo vojáka neodpovídá průměrným požadavkům spojeným se zastávanou funkcí, zůstane tento v dosavadním stupni, dokud jeho výkon neodůvodní postup do nejbližšího vyššího stupně. [...]“

- 13 Ustanovení § 28 tohoto zákona, nadepsané „Služební věk“, stanovilo:

„1) Služební věk se počítá od prvního dne v měsíci, ve kterém úředník nebo voják dovrší 21 let.

2) Výchozí bod pro výpočet služebního věku uvedeného v prvním odstavci se po dovršení 31. roku věku posouvá o doby, ve kterých neexistoval nárok na plat úředníka nebo vojáka, a to o čtvrtinu doby až do dovršení 35. roku věku, a o polovinu doby po dosažení tohoto věku. [...]. Doby kratší než jeden měsíc se zaokrouhlí směrem dolů. Platu úředníka nebo vojáka jsou pro účely první věty výše postaveny na roveň platy pobírané v rámci hlavní profesní činnosti vykonávané ve službách veřejnoprávního zaměstnavatele (§ 29), ve službách veřejnoprávních náboženských společností nebo jejich svazů, jakož i ve službách jakéhokoli jiného zaměstnavatele, na něhož se vztahují kolektivní smlouvy platné ve veřejném sektoru nebo kolektivní smlouvy s podobným obsahem a ve kterém má stát nebo jiné veřejnoprávní subjekty rozhodující podíl, ať již v důsledku hrazení příspěvků nebo dotací či z jiného důvodu.

[...]“

Nový zákon o platech spolkových úředníků

14 Působnost spolkového zákona o platech úředníků, který nabyl účinnosti dne 1. července 2009 (dále jen „nový zákon o platech spolkových úředníků“), ve znění ustanovení § 2 zákona o reformě a modernizaci spolkového práva veřejné služby (Dienstrechtsneuordnungsgesetz – DNeuG ze dne 5. února 2009), je omezena na úředníky, kteří pobírají plat od spolkového státu.

15 Ustanovení § 27 nového zákona o platech spolkových úředníků, nadepsané „Výpočet základního platu“, stanoví:

„1) Základní plat se vypočte podle stupňů, pokud právní předpisy nestanoví jinak. Postup do nejbližšího vyššího platového stupně závisí na délce trvání služebního poměru, která byla dosažena v souladu s relevantními požadavky (doby odborné praxe).

2) Při každém prvním jmenování do funkce s nárokem na plat, na který se vztahuje tento zákon, se stanoví základní plat odpovídající platovému stupni 1, ledaže v případě úředníků dojde k zohlednění dřívějších dob podle § 28 odst. 1 uvedených níže, nebo v případě vojáků zohlednění jiných metod výpočtu základního platu podle čtvrté věty § 4. [...].

3) základní plat se zvyšuje po získání dvou let odborné praxe v platovém stupni 1, po získání tří let odborné praxe v platových stupních 2 až 4 a dále po získání čtyř let odborné praxe v platových stupních 5 až 7. Postup úředníka zpomalují doby, během kterých nevzniká nárok na služební plat, o příslušnou délku jejich trvání, pokud není v § 28 odst. 2 výše stanoveno jinak. [...]

7) Úředníci, kteří spadají do platových režimů A, mohou za vysoký a trvalý výkon předčasně získat základní plat odpovídající bezprostředně vyššímu platovému stupni („stupeň za zásluhy“) [...].“

16 Ustanovení § 28 tohoto zákona, nadepsané „Doby, které lze započítat“, stanoví:

„1) Při stanovení počátečního platového stupně se jakožto doby odborné praxe ve smyslu § 27 odst. 3 uznávají následující předchozí doby:

1. doby odpovídající výkonu profesní činnosti srovnatelné s činností vykonávanou jako hlavní činnost ve službě veřejnoprávního zaměstnavatele (§ 29), ve službě veřejnoprávních náboženských společností nebo jejich svazů, pokud tato pracovní činnost nepředstavuje podmínku pro zahájení dotyčné kariéry [...].“

Právní úprava platů úředníků spolkové země Berlín

17 Na základě zákona o reformě platů úředníků spolkové země Berlín (Gesetz zur Besoldungsneuregelung für das Land Berlin – Berliner Besoldungsneuregelungsgesetz) ze dne 29. června 2011 se na úředníky spolkové země Berlín, kteří již byli jmenováni k 1. srpnu 2011 (dále jen „stávající úředníci“), vztahují jiná pravidla, než která se použijí na úředníky, kteří nastoupili do služebního poměru po tomto datu (dále jen „noví úředníci“).

– Regionální právní úprava pro nové úředníky

18 Nový zákon o platech spolkových úředníků byl specificky přizpůsoben v nové verzi, která se vztahuje na spolkovou zemi Berlín. Tento zákon nazvaný „zákon o platech úředníků spolkové země Berlín“ (Bundesbesoldungsgesetz Berlin, dále jen „nový zákon o platech úředníků spolkové země Berlín“) se vztahuje na nové úředníky. Ustanovení tohoto zákona, jež jsou relevantní pro účely sporů v původních řízeních, jsou v podstatě identická s ustanoveními nového zákona o platech spolkových úředníků uvedenými v bodech 15 a 16 tohoto rozsudku.

– Právní úprava platů již jmenovaných úředníků

- 19 Zákon o zavedení přechodného režimu platů úředníků spolkové země Berlín (Berliner Besoldungsüberleitungsgesetz) ze dne 29. června 2011 definuje způsoby změny zařazení již jmenovaných úředníků v novém systému, jakož i přechodná opatření, jež se na tyto úředníky vztahují.
- 20 Ustanovení § 2 zákona o zavedení přechodného režimu platů úředníků spolkové země Berlín, nadepsaného „Zařazení do platových stupňů a přechodných platových stupňů ve třídách platových režimů A“, stanoví:

„1) Úředníci jsou podle podmínek definovaných v následujících odstavcích zařazeni k 1. srpnu 2011 do platových stupňů nebo přechodných platových stupňů upravených v příloze 3 [zákona o reformě platů úředníků spolkové země Berlín] v závislosti na pracovním místě, které zastávali k 31. červenci 2011, a na základním platu, na který by měli nárok k 1. srpnu 2011 podle zákona ze dne 8. července 2010 o úpravě platů a starobních důchodů úředníků spolkové země Berlín v letech 2010/2011 [...].

2) Úředník je zařazen v souladu s prvním odstavcem do platového stupně nebo přechodného platového stupně, který odpovídá výši základního platu zaokrouhlené směrem nahoru. [...]“

- 21 Ustanovení § 3 zákona o zavedení přechodného režimu platů úředníků spolkové země Berlín, nadepsaného „Následný postup úředníků zařazených do platového stupně nebo přechodného platového stupně ve třídách platového režimu A“, stanoví:

„1) Zařazení do platového stupně upraveného v příloze 3 [zákona o reformě platů úředníků spolkové země Berlín] je výchozím bodem pro výpočet doby odborné praxe požadované pro účely postupu podle § 27 odst. 3 [nového zákona o platech úředníků spolkové země]. Postup do bezprostředně vyššího platového stupně je upraven § 27 odst. 3 [tohoto zákona].

[...]“

Spory v původních řízeních a předběžné otázky

- 22 Skutkové stavy v jednotlivých věcech v původních řízeních, spojených pro účely řízení před Soudním dvorem, jsou podobné, či dokonce totožné. Lze je shrnout následovně.
- 23 Thomas Specht, J. Schombera, A. Wieland, U. Schönefeld, A. Wilke, jakož i G. Schini byli mezi léty 1992 a 2003 jmenováni úředníky spolkové země Berlín. Rena Schmeel a Ralf Schuster byli v průběhu let 1998 a 1992 jmenováni úředníky Spolkové republiky Německo s definitivou. Všichni byli přijati do služebního poměru podle dřívějšího zákona o platech úředníků, na jehož základě jim byl také původně vyplácen plat, načež byli přeřazeni do příslušného nového platového režimu.
- 24 Žalobci v původních řízeních zpochybnili prostřednictvím stížnosti v rámci administrativy způsob výpočtu jejich platu a tvrdili, že jsou nebo byli diskriminováni na základě věku z důvodu, že tento způsob výpočtu zohledňuje jejich věk. Vzhledem k tomu, že jejich stížnosti nebylo vyhověno, obrátili se s žalobou na Verwaltungsgericht Berlin (správní soud v Berlíně).
- 25 Thomas Specht, J. Schombera, A. Wieland, U. Schönefeld, A. Wilke, G. Schini, jakož i R. Schmeel a R. Schuster tvrdí, že dřívější zákon o platech úředníků porušuje zákaz diskriminace na základě věku zakotvený v AGG a ve směrnici 2000/78. V této souvislosti zejména požadují, aby jim byl doplacen rozdíl mezi platem, který by pobírali, kdyby byli zařazení do nejvyššího platového stupně v jejich funkční platové třídě, a platem, který jim byl skutečně přiznán.

- 26 Thomas Specht, A. Wieland a U. Schönefeld a A. Wilke vytykají pravidlům pro přeřazení obsazeným v zákoně o přechodném režimu platů úředníků spolkové země Berlín to, že protiprávně zachovávají v platnosti zásadu, která dosud převládala v oblasti platů úředníků a která byla založena nikoli na získaných zkušenostech ve službě, nýbrž na „služebním věku“, jelikož přeřazení těchto úředníků se uskutečňuje výlučně v závislosti na dřívějším základním platu.
- 27 Předkládající soud si ve všech věcech v původních řízeních klade otázku ohledně slučitelnosti dotčených vnitrostátních právních předpisů, jež jsou v těchto věcech relevantní, s unijním právem a konkrétně se směrnicí 2000/78, neboť tyto právní předpisy mohly být podle jeho názoru zdrojem diskriminace založené na věku, kterou tato směrnice zakazuje.
- 28 Za těchto podmínek se Verwaltungsgericht Berlin rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru ve věcech C-501/12, C-503/12 a C-505/12 následující předběžné otázky, které však zahrnují rovněž všechny předběžné otázky položené ve věcech C-502/12, C-504/12, C-506/12, C-540/12 a C-541/12:

- „1) Je třeba vykládat unijní primární nebo sekundární právo, v daném případě zejména směrnicí [2000/78], pro účely úplného zákazu neoprávněné diskriminace na základě věku tak, že se vztahuje i na vnitrostátní právní úpravu odměňování úředníků [...]?
- 2) Pokud bude na první otázku odpovězeno kladně: vyplývá z výkladu tohoto unijního primárního nebo sekundárního práva, že vnitrostátní právní předpis, podle kterého závisí výše základního platu úředníka při jeho nástupu do veřejné služby rozhodujícím způsobem na jeho věku a následně roste zejména na základě počtu let odpracovaných ve veřejné službě, představuje přímou nebo nepřímou diskriminaci na základě věku?
- 3) Pokud bude na druhou otázku odpovězeno kladně: brání tento výklad unijního primárního nebo sekundárního práva tomu, aby byl takový vnitrostátní právní předpis odůvodněn legislativním cílem, který spočívá v odměňování odborných zkušeností?
- 4) V případě kladné odpovědi na třetí otázku: připouští takový výklad unijního primárního nebo sekundárního práva, dokud nebude zavedena nediskriminační právní úprava odměňování úředníků, jiný právní důsledek než ten, že bude diskriminovaným osobám se zpětnou účinností poskytnut plat podle nejvyššího platového stupně v jejich platové třídě?

Vyplývá přitom právní důsledek porušení zásady zákazu diskriminace přímo ze samotného unijního primárního nebo sekundárního práva, v projednávaném případě zejména ze směrnice [2000/78], nebo vyplývá nárok diskriminované osoby pouze z odpovědnosti členských států za nesprávné provedení ustanovení unijního práva, jež je zásadou uznávanou unijním právem?

- 5) Brání tento výklad unijního primárního nebo sekundárního práva vnitrostátnímu opatření, které podřizuje nárok na peněžní plnění (*a posteriori* ve formě doplatku) nebo na náhradu škody podmínce, že jej úředníci uplatnili v relativně krátké lhůtě?
- 6) V případě kladné odpovědi na první až třetí otázku: vyplývá z tohoto výkladu unijního primárního nebo sekundárního práva, že zákon o zavedení přechodného režimu, jímž se definují podmínky nového zařazení [již jmenovaných] úředníků v novém systému, který stanoví, že platový stupeň nového systému, do něhož budou zařazeni, se určí výlučně v závislosti na výši základního platu, který pobírali k rozhodnému dni přechodu na nový systém podle dřívějšího (diskriminačního) systému odměňování, a podle kterého se následný postup do vyšších platových stupňů určuje výlučně v závislosti na odborné praxi získané po nabytí účinnosti tohoto zákona, bez ohledu na celkovou dobu odborné praxe získané úředníkem, zachovává diskriminaci na základě věku, a to až do doby, kdy úředník dosáhne nejvyššího platového stupně?

- 7) V případě kladné odpovědi na šestou otázku: brání výklad unijního primárního nebo sekundárního práva tomu, aby bylo toto zachování nerovného zacházení odůvodněno legislativním cílem, podle kterého mají být chráněna (nejen) nabytá práva existující k rozhodnému dni přechodu na nový systém, ale (také) očekávání [již jmenovaných] úředníků, co se týče perspektivy vývoje příjmu v jejich příslušné platové třídě, který jim zaručoval dřívější systém?

Lze zachování diskriminace [již jmenovaných] úředníků odůvodnit argumentem, že by jiné možné řešení (které by spočívalo v individuálním přeřazení [již jmenovaných] úředníků podle doby praxe) bylo z administrativního hlediska relativně obtížně proveditelné?

- 8) V případě, že by Soudní dvůr odmítl odůvodnění uvedená v sedmé otázce: připouští tento výklad unijního primárního nebo sekundárního práva, dokud nebude zavedena nediskriminační úprava odměňování také pro [již jmenované] úředníky, jiný právní důsledek než ten, že bude [již jmenovaným] úředníkům se zpětnou účinností a nepřetržitě poskytován plat podle nejvyššího platového stupně v jejich platové třídě?

Vyplývá přitom právní důsledek porušení zásady zákazu diskriminace přímo ze samotného unijního primárního nebo sekundárního práva, v projednávaném případě zejména ze směrnice [2000/78], nebo vyplývá nárok diskriminované osoby pouze z odpovědnosti členských států za nesprávné provedení ustanovení unijního práva, jež je zásadou uznávanou unijním právem?“

- 29 Usnesením ze dne 3. prosince 2012 nařídil předseda Soudního dvora spojení věcí C-501/12 až C-506/12, C-540/12 a C-541/12 pro účely písemné a ústní části řízení, jakož i pro účely rozsudku.

K předběžným otázkám

K první otázce

- 30 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 3 odst. 1 písm. c) směrnice 2000/78 musí být vykládán v tom smyslu, že platy úředníků spadají do působnosti této směrnice.
- 31 Tato otázka se týká věcné a osobní působnosti směrnice 2000/78.
- 32 Pokud jde o věcnou působnost této směrnice, předkládající soud se táže na vazbu mezi ustanovením čl. 3 odst. 1 písm. c) směrnice, podle něhož se v rámci pravomocí svěřených Unii uvedená směrnice vztahuje na všechny osoby ve veřejném i soukromém sektoru, včetně veřejných subjektů, pokud jde o podmínky zaměstnání a pracovní podmínky, přičemž tento výraz zahrnuje především podmínky propouštění a odměňování, a ustanovením čl. 153 odst. 5 SFEU, který upravuje výjimku z pravomoci Unie v oblasti sociální politiky, a to tak, že Unie není oprávněna zasahovat především do oblasti odměn za práci.
- 33 Soudní dvůr nicméně judikoval, že tato výjimka musí být vykládána tak, že se vztahuje na opatření, která by, stejně jako v případě sjednocení všech nebo některých složek mzdy nebo jejich úrovně v členských státech nebo zavedení minimální mzdy vedla k přímému zasahování unijního práva do určování odměn za práci uvnitř Unie. Tato výjimka však nemůže být rozšířena na každou otázku mající jakoukoli spojitost s odměnou za práci, nemají-li být některé z oblastí uvedených v čl. 153 odst. 1 SFEU zbaveny značné části své podstaty (rozsudky Impact, C-268/06, EU:C:2008:223, body 124 a 125, jakož i Bruno a další, C-395/08 a C-396/08, EU:C:2010:329, bod 37).

- 34 Je tedy třeba rozlišovat výraz „odměna za práci“ ve smyslu čl. 153 odst. 5 SFEU a stejný výraz „podmínky odměňování“ ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. c) směrnice 2000/78. Tento posledně uvedený výraz je totiž součástí podmínek zaměstnání, a jak uvedl generální advokát v bodě 45 svého stanoviska, netýká se přímo stanovení výše odměny.
- 35 V daném případě je výše odměny odpovídající každé platové třídě a každému platovému stupni v německé veřejné službě určena příslušnými vnitrostátními orgány a Unie nemá v tomto ohledu žádnou pravomoc. Naproti tomu vnitrostátní pravidla upravující způsoby zařazování do těchto platových tříd a stupňů nelze vyjmout z věcné působnosti směrnice 2000/78.
- 36 Stran osobní působnosti této směrnice postačí připomenout, že její čl. 3 odst. 1 písm. c) výslovně stanoví, že se vztahuje především na všechny osoby ve veřejném sektoru.
- 37 Za těchto podmínek je třeba na první otázku odpovědět tak, že čl. 3 odst. 1 písm. c) směrnice 2000/78 musí být vykládán v tom smyslu, že platové podmínky úředníků spadají do působnosti této směrnice.

Ke druhé a třetí otázce

- 38 Podstatou druhé a třetí otázky předkládajícího soudu, které je třeba posoudit společně, je, zda unijní právo, a zejména článek 2 a čl. 6 odst. 1 směrnice 2000/78, musejí být vykládány v tom smyslu, že brání vnitrostátnímu ustanovení, podle kterého je základní platový stupeň úředníka v rámci každé funkční platové třídy určen v závislosti na jeho věku při jeho nástupu do služebního poměru.
- 39 Zaprvé je třeba zkoumat, zda dřívější zákon o platech úředníků zakotvuje rozdílné zacházení na základě věku ve smyslu čl. 2 odst. 1 směrnice 2000/78. V této souvislosti je nutno připomenout, že podle tohoto ustanovení se „zásadou rovného zacházení“ rozumí neexistence jakékoli přímé nebo nepřímé diskriminace na jakémkoli základě uvedeném v článku 1 této směrnice. Článek 2 odst. 2 písm. a) této směrnice upřesňuje, že pro účely odstavce 1 se přímou diskriminací rozumí, pokud se s jednou osobou zachází méně příznivě než s jinou osobou ve srovnatelné situaci na základě některého z důvodů uvedených v článku 1 téže směrnice.
- 40 V daném případě vyplývá ze spisu předloženého Soudnímu dvoru, že podle § 27 a 28 dřívějšího zákona o platech úředníků představuje „služební věk“ určený v závislosti na skutečném věku referenční kritérium pro počáteční zařazení do platového stupně základní platové stupnice úředníků. Tento služební věk se počítá od prvního dne měsíce, ve kterém úředník dovršil věku 21 let. Tento výchozí bod pro výpočet služebního věku se posouvá v důsledku zohlednění dob po dovršení 31. roku věku o doby, ve kterých neexistoval nárok na plat úředníka, a to o čtvrtinu doby, která uplynula do dovršení 35 let věku, a poté o polovinu doby, jež uplynula po této věkové hranici. Úředník obdrží minimálně počáteční základní plat v platové třídě, do které byl jmenován. K postupům v platových stupních dochází v závislosti na počtu odpracovaných let a na zásluhách. Základní plat se tak v zásadě zvyšuje každé dva roky až do dosažení pátého platového stupně, poté každé tři roky až do dosažení devátého platového stupně a každé čtyři roky nad tuto hranici. Úředníci, kteří se odlišují vysokým a trvalým výkonem, mohou předčasně získat základní plat odpovídající bezprostředně vyššímu platovému stupni.
- 41 Jak uvádí předkládající soud, kombinované uplatňování systému postupu v platových stupních upraveného v § 27 dřívějšího zákona o platech úředníků a způsobu výpočtu služebního věku, který vyplývá z § 28 tohoto zákona, má za následek například to, že osoba jmenovaná úředníkem ve služebním poměru s definitivou u spolkového státu nebo spolkové země ve věku dovršených 21 let zahájila svou kariéru v platovém stupni 1 platové třídy A11, kdežto osoba, která nastoupí do veřejné služby ve věku 23 let, je zařazena do platového stupně 2 této platové třídy.

- 42 Soudní dvůr konstatoval v bodě 58 rozsudku Hennigs a Mai (C-297/10 a C-298/10, EU:C:2011:560), že je v takovém případě zjevné, že se základní plat přiznaný dvěma úředníkům přijatým do služebního poměru ve stejný den a do stejné platové třídy, kteří mají stejné nebo rovnocenné odborné zkušenosti, avšak každý z nich má jiný věk, bude lišit v závislosti na jejich věku v době tohoto přijetí. Z toho vyplývá, že tito dva úředníci jsou ve srovnatelné situaci, přičemž základní plat jednoho z nich je nižší než základní plat toho druhého.
- 43 Z toho plyne, že režim odměňování zavedený ustanoveními § 27 a 28 dřívějšího zákona o platech úředníků zavádí rozdílné zacházení, které je přímo založené na kritériu věku ve smyslu čl. 2 odst. 1 a 2 písm. a) směrnice 2000/78.
- 44 Zadruhé je třeba zkoumat, zda lze toto rozdílné zacházení odůvodnit podle čl. 6 odst. 1 směrnice 2000/78.
- 45 Podle prvního pododstavce tohoto ustanovení mohou členské státy stanovit, že rozdíly v zacházení na základě věku nepředstavují diskriminaci, jestliže jsou v souvislosti s vnitrostátními právními předpisy objektivně a rozumně odůvodněny legitimními cíli, zejména legitimními cíli politiky zaměstnanosti, trhu práce a odborného vzdělávání, a jestliže prostředky k dosažení uvedených cílů jsou přiměřené a nezbytné.
- 46 Soudní dvůr opakovaně judikoval, že členské státy mohou v souladu s čl. 6 odst. 1 prvním pododstavcem směrnice 2000/78 stanovit opatření, jež s sebou nese rozdílné zacházení na základě věku. Členské státy mají značný prostor nejen pro uvážení toho, zda sledovat určitý cíl v oblasti sociální politiky a politiky zaměstnanosti, ale i pro vymezení opatření k dosažení tohoto cíle (viz rozsudky Palacios de la Villa, C-411/05, EU:C:2007:604, bod 68, a Rosenblatt, C-45/09, EU:C:2010:601, bod 41).
- 47 Podle tvrzení německé vlády je rozdílné zacházení konstatované v bodě 43 tohoto rozsudku odůvodněno cílem, jímž je paušálně oceňovat předchozí odborné zkušenosti a zaručit přítom jednotnou administrativní praxi.
- 48 V této souvislosti již Soudní dvůr rozhodl, že cíl spočívající v odměňování nabyté praxe, která zaměstnanci umožňuje, aby lépe plnil úkoly, je obecně legitimním cílem platové politiky (rozsudek Hennigs a Mai, EU:C:2011:560, bod 72 a citovaná judikatura).
- 49 Podle tohoto čl. 6 odst. 1 směrnice 2000/78 je ještě třeba ověřit, zda v rámci široké posuzovací pravomoci přiznané členským státům, která byla připomenuta v bodě 46 tohoto rozsudku, jsou prostředky použité k uskutečnění tohoto cíle přiměřené a nezbytné.
- 50 V této souvislosti Soudní dvůr uznal, že použití kritéria odpracovaných let je k dosažení tohoto cíle obecně přiměřené, jelikož odpracovaná léta jdou ruku v ruce s odbornou praxí. I když opatření, které je předmětem věci v původních řízeních, umožňuje úředníkovi postupovat v rámci platové třídy, do níž spadá, v závislosti na zvyšujícím se věku, a tedy době služby v daném služebním poměru, nelze než konstatovat, že se počáteční zařazení úředníka bez jakékoli odborné praxe do konkrétního stupně v konkrétní platové třídě při jeho nástupu do zaměstnání odvíjí pouze od jeho věku (rozsudek Hennigs a Mai, EU:C:2011:560, body 74 a 75).
- 51 Z toho v daném případě plyne, jak Soudní dvůr konstatoval v bodě 77 rozsudku Hennigs a Mai (EU:C:2011:560), že zařazení úředníka do základního platového stupně na základě jeho věku při nástupu do služebního poměru překračuje meze toho, co je nezbytné k dosažení legitimního cíle, jehož se dovolává německá vláda a který spočívá v zohlednění odborné praxe úředníka nabyté před jeho nástupem do zaměstnání.

52 S ohledem na výše uvedené je třeba na druhou a třetí položenou otázku odpovědět tak, že článek 2 a čl. 6 odst. 1 směrnice 2000/78 musí být vykládány v tom smyslu, že brání takovému vnitrostátnímu opatření, jako je opatření dotčené ve věcech v původních řízeních, podle kterého je základní platový stupeň úředníka v rámci každé funkční platové třídy určen v závislosti na jeho věku při jeho nástupu do služebního poměru.

K šesté a sedmé otázce

53 Podstatou šesté a sedmé otázky předkládajícího soudu, které je třeba posoudit společně, je, zda článek 2 a čl. 6 odst. 1 směrnice 2000/78 musejí být vykládány v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava dotčená ve věcech v původních řízeních, která v rámci nového systému odměňování definuje způsoby zařazování úředníků jmenovaných před nabytím účinnosti této vnitrostátní právní úpravy a která stanoví jednak to, že platový stupeň, do kterého jsou tito úředníci nyní zařazováni, je určen pouze na základě výše základního platu, který pobírali za působnosti dřívějšího systému odměňování, třebaže tento posledně uvedený systém spočíval na diskriminaci na základě věku úředníka, a jednak to, že následný postup do nového platového stupně se nyní odvíjí výlučně v závislosti na praxi získané po nabytí účinnosti uvedené právní úpravy. Předkládající soud si přeje vědět, zda tento zákon vede k zachování diskriminace na základě věku a zda jej lze případně odůvodnit cílem zachování nabytých práv a legitimních očekávání souvisejících s budoucím platovým růstem.

54 Je třeba připomenout, že jak vyplývá z předkládacích rozhodnutí, nový zákon o platech úředníků spolkové země Berlín a zákon o zavedení přechodného režimu platů úředníků spolkové země Berlín, nahradily v této spolkové zemi dřívější zákon o platech úředníků.

55 Platový systém zavedený novým zákonem o platech úředníků spolkové země Berlín již neupravuje věkové kategorie ani služební věk, ale stanoví počáteční zařazení nových úředníků do „platového stupně zohledňujícího odbornou praxi“ a následný platový růst podle platových stupňů na příslušné platové stupnici podle délky trvání služebního poměru dosažené v souladu s relevantními požadavky.

56 Zákon o zavedení přechodného režimu platů úředníků spolkové země Berlín stanoví, že každý již jmenovaný úředník bude přeřazen do platového stupně nebo do přechodného platového stupně v závislosti na pracovním místě zastávaném k 31. červenci 2011 a na základním platu, na který by měl nárok k 1. srpnu 2011. Tento úředník je zařazen do platového stupně či přechodného platového stupně, který odpovídá výši základního platu zaokrouhlené směrem nahoru.

57 Pokud jde o otázku, zda zákon o přechodném režimu platů úředníků spolkové země Berlín zavádí nerovné zacházení na základě věku ve smyslu čl. 2 odst. 1 a 2 směrnice 2000/78, vyplývá z předkládacích rozhodnutí, že zařazení již jmenovaných úředníků do přechodného režimu jim zajistilo referenční plat, jehož výše odpovídá platu, který pobírali podle dřívějšího zákona o platech úředníků. Plat, který pobírali na základě posledně uvedeného zákona, se přitom skládal hlavně ze základního platu, který byl vypočten při přijetí do služebního poměru výlučně v závislosti na věku úředníka. Jak Soudní dvůr upřesnil v bodě 43 tohoto rozsudku, zavádí způsob výpočtu základního platu diskriminaci založenou přímo na kritériu věku ve smyslu čl. 2 odst. 1 a 2 písm. a) směrnice 2000/78.

58 Stanovením platu, který se odvíjí od platu původně pobíraného již jmenovanými úředníky a jenž vycházel ze služebního věku, zachoval systém přijatý zákonem o zavedení přechodného režimu o platech úředníků spolkové země Berlín diskriminační situaci, kdy někteří úředníci pobírají nižší plat než jiní úředníci, přestože jsou ve srovnatelných situacích, a to pouze z důvodu svého věku v době přijetí do služebního poměru (obdobně viz rozsudek Hennigs a Mai, EU:C:2011:560, bod 84).

- 59 Toto rozdílné zacházení může přetrvávat i v rámci nového zákona o platech úředníků spolkové země Berlín, jelikož ke konečnému přeřazení již jmenovaných úředníků došlo z platového stupně nebo přechodného platového stupně přiznaného každému úředníkovi (obdobně viz rozsudek Hennigs a Mai, EU:C:2011:560, bod 85).
- 60 Z těchto úvah vyplývá, že jak v rámci zákona o zavedení přechodného režimu platů úředníků spolkové země Berlín, tak v rámci nového zákona o platech úředníků spolkové země Berlín pobírají někteří již jmenovaní úředníci pouze z důvodu jejich věku při nástupu do služebního poměru nižší plat, než jaký pobírají jiní úředníci, přestože se nacházejí ve srovnatelných situacích, což představuje přímou diskriminaci na základě věku ve smyslu článku 2 směrnice 2000/78.
- 61 Je proto třeba zkoumat, zda lze toto rozdílné zacházení na základě věku odůvodnit z hlediska čl. 6 odst. 1 směrnice 2000/78.
- 62 Za tímto účelem je třeba posoudit z hlediska zásad uvedených v bodech 45 a 46 tohoto rozsudku, zda je rozdílné zacházení na základě věku obsažené v zákoně o přechodném režimu platů úředníků spolkové země Berlín, a v důsledku toho i v novém zákoně o platech úředníků spolkové země Berlín opatřením, které sleduje legitimní cíl a je přiměřené a nezbytné k uskutečnění tohoto cíle.
- 63 Jak z předkládacích rozhodnutí, tak z vyjádření německé vlády vyplývá, že zákon o zavedení přechodného režimu platů úředníků spolkové země Berlín sleduje cíl ochrany nabytých práv a legitimního očekávání ohledně budoucího platového růstu. Německá vláda zejména tvrdí, že při přijímání zákona o reformě platů úředníků spolkové země Berlín požadovaly zúčastněné odborové organizace široké zachování nabytých práv a požadovaly doplňující ustanovení k zaručení tohoto zachování. Podle tvrzení této vlády by návrh zákona, který by nedbal zachování těchto práv, narazil na námitky odborů, což by vážně ohrozilo dokončení procesu jeho přijetí.
- 64 V první řadě je třeba konstatovat, že ochrana práv nabytých určitou kategorií osob představuje naléhavý důvod obecného zájmu (rozsudky Komise v. Německo, C-456/05, EU:C:2007:755, bod 63, jakož i Hennigs a Mai, EU:C:2011:560, bod 90).
- 65 Pokud jde o přiměřenost zákona o zavedení přechodného režimu platů úředníků spolkové země Berlín, je nutno uvést, že německá vláda tvrdila, že vzhledem ke kariérním postupům typickým v dané době byl dřívější zákon o platech úředníků ve vztahu k většině již jmenovaných úředníků výhodnější než nový zákon o platech úředníků spolkové země Berlín. Zařazení již jmenovaných úředníků přímo do systému upraveného tímto posledně uvedeným zákonem vedlo proto u značného počtu těchto úředníků ke ztrátě platu v odhadované výši přinejmenším jednoho platového stupně, v závislosti na platové třídě tedy přibližně ve výši 80 až 150 eur.
- 66 Jak vyplývá z § 2 odst. 2 zákona o zavedení přechodného režimu platů úředníků spolkové země Berlín, byli již jmenovaní úředníci přeřazeni do platového stupně, který odpovídá výši jejich dřívějšího základního platu zaokrouhleného směrem nahoru nebo na úroveň bezprostředně vyšší než tento plat.
- 67 Za těchto podmínek je nutno konstatovat, že zachování dřívějších platů, a tedy zachování režimu zavádějícího rozdílné zacházení na základě věku umožnila zabránit platovým ztrátám a tato skutečnost, jak vyplývá zejména z bodu 63 tohoto rozsudku, byla pro vnitrostátního zákonodárce rozhodující pro to, aby mohl upravit přechod ze systému zavedeného dřívějším zákonem o platech úředníků na systém podle nového zákona o platech úředníků spolkové země Berlín.
- 68 Takový zákon, jako je zákon o zavedení přechodného režimu platů úředníků spolkové země Berlín, tedy podle všeho umožňuje dosažení sledovaného cíle, který spočívá v zaručení zachování nabytých práv.

- 69 Konečně je třeba ověřit, zda takový zákon nepřekračuje meze toho, co je nezbytné k dosažení tohoto cíle.
- 70 Předkládající soud v této souvislosti uvádí, že by bylo lepší použít se zpětnou účinností nový systém zařazení na všechny již jmenované úředníky nebo na ně uplatnit přechodný režim, který již jmenovanému a zvýhodněnému úředníkovi zaručuje vyšší dřívějšího platu až do doby, než získá praxi požadovanou novým platovým systémem pro vznik nároku na vyšší plat.
- 71 Pro účely posouzení toho, zda takový zákon, jako je zákon upravující přechodný režim platů úředníků spolkové země Berlín překračuje meze toho, co je nezbytné k dosažení sledovaného cíle, je nutné na toto ustanovení nahlížet v jeho kontextu a zohlednit újmu, která může vzniknout dotčeným osobám (rozsudek HK Danmark, C-335/11 a C-337/11, EU:C:2013:222, bod 89).
- 72 Zaprvé je třeba ke kontextu, v němž byl přijat zákon o zavedení přechodného režimu platů úředníků spolkové země Berlín, uvést, že z žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že příslušní vnitrostátní zákonodárci ještě před vyhlášením rozsudku Hennigs a Mai (EU:C:2011:560) zrušili dřívější zákon o platech úředníků a provedli reformu režimu platů spolkových úředníků i úředníků spolkové země Berlín, aby odstranili diskriminaci na základě věku, kterou byl stížen posledně uvedený zákon.
- 73 Právě v tomto kontextu byl přijat zákon o zavedení přechodného režimu platů úředníků spolkové země Berlín, který upravuje přechodná odchylná ustanovení pro již jmenované úředníky, jak již naznačuje jeho název. Přeražení těchto úředníků do platových stupňů anebo přechodných platových stupňů proběhlo okamžitě a po jejich konečném novém zařazení podle nového zákona o platech úředníků spolkové země Berlín se jejich plat zvyšuje pouze v závislosti na kritériích upravených tímto zákonem, tedy odborné praxi a zásluhách, a mezi nimiž již nefiguruje věk.
- 74 Německá vláda poznamenává, že tato reforma neměla vést ke snížení výše příjmů ani vyhlídek ohledně budoucích příjmů v celé kariéře již jmenovaných úředníků. Tato reforma, k níž došlo v době vysokého zadlužení spolkové země Berlín a ve vnitrostátním měřítku v kontextu obecného úsilí o rozpočtovou konsolidaci, se měla uskutečnit bez zvýšení výdajů. Z důvodu vysokého počtu úředníků, které bylo třeba přeradit, měl být navíc přechod na nový systém proveden bez nadměrné administrativní zátěže, tedy pokud možno bez přezkoumávání každého jednotlivého případu.
- 75 Německá vláda poukazuje na to, že v této souvislosti by bylo nutno posoudit přes 65 000 jednotlivých případů, aby bylo možné určit vhodný „platový stupeň zohledňující odbornou praxi“ ve smyslu § 27 a 28 nového zákona o platech úředníků spolkové země Berlín, a poté vypočítat, zda by toto nové zařazení bylo výhodnější než přeražení na základě ustanovení zákona o zavedení přechodného režimu platů úředníků spolkové země Berlín, či nikoli. Délka takového zkoumání by činila přibližně 360 000 hodin.
- 76 Tato vláda dodává, že z důvodu relativně vysokého počtu úředníků, kteří měli být nově zařazení, již nebylo možné *a posteriori* a individuálně určit doby, které předcházely jejich jmenování a které mohli tito úředníci účelně uplatnit. Podle tvrzení této vlády měly být tedy tyto doby případně buď zcela vyloučeny, nebo bez prokazování uznány, což by v závislosti na konkrétním případě dotčené úředníky paušálně penalizovalo nebo zvýhodňovalo. Takové řešení by tak podle názoru této vlády vedlo ke svévolným, a tudíž nepřipustným výsledkům.
- 77 Je třeba připomenout, že odůvodnění vycházející ze zvýšení finančních výdajů a případných administrativních obtíží nemohou zásadně odůvodnit nedodržování povinností vyplývajících ze zákazu diskriminace na základě věku uvedeného v článku 2 směrnice 2000/78 (obdobně viz rozsudek Erny, C-172/11, EU:C:2012:399, bod 48).

- 78 Nelze však požadovat provedení individuálního přezkumu každého jednotlivého případu za účelem toho, aby byly *a posteriori* a individuálně určeny doby předchozí odborné praxe, jelikož provádění dotčeného systému musí být z technického a hospodářského hlediska životaschopné (obdobně viz rozsudek Dansk Jurist- og Økonomforbund, C-546/11, EU:C:2013:603, bod 70).
- 79 Takový závěr je nutný s ohledem na obzvláště vysoký počet úředníků, délku dotyčné doby, rozmanitost jejich příslušných kariér a obtíží, které mohou vyvstat v souvislosti s určením dob předchozích činností, jež tito úředníci mohli účinně uplatňovat. Lze proto připustit, že metoda spočívající v posouzení individuálního případu každého již jmenovaného úředníka by byla nadměrně složitá a vedla by k vysokému riziku chyb.
- 80 Za těchto podmínek je třeba dospět k závěru, že vnitrostátní zákonodárce nepřekročil meze posuzovací pravomoci, když měl za to, že není reálné ani žádoucí použít zpětně na všechny již jmenované úředníky nový systém zařazení nebo na ně uplatnit přechodný režim, který již jmenovanému a zvýhodněnému úředníkovi zaručuje výši dřívějšího platu až do doby, než získá praxi požadovanou novým platovým systémem pro vznik nároku na vyšší plat.
- 81 Pokud jde zadruhé o újmu, kterou by takový zákon, jako je zákon o zavedení přechodného režimu platů úředníků spolkové země Berlín, mohl způsobit osobám, jichž se dotýká, je nutno konstatovat, že s ohledem na skutečnosti uvedené v bodech 75 a 76 tohoto rozsudku, jakož i absenci platného referenčního systému, který by umožnil srovnání mezi zvýhodněnými a znevýhodněnými úředníky, je určení této újmy obzvláště složitě.
- 82 Dále bylo před Soudním dvorem tvrzeno, že platový rozdíl je omezen z důvodu věkových limitů pro přijímání do služebního poměru, jež jsou specifické pro německé právo veřejné služby. Z vyjádření německé vlády tak vyplývá, že ve věcech v původních řízeních se uplatňoval věkový limit 35 let, takže případné platové rozdíly nemohly dosáhnout takového rozsahu, jaký je dán mezi prvním a posledním stupněm platové třídy.
- 83 Ačkoli z předkládacích rozhodnutí vyplývá, že zákon o přechodném režimu platů úředníků spolkové země Berlín vede k tomu, že platový rozdíl zůstává zachován v téměř identické podobě a to až do doby, kdy již jmenovaní úředníci dosáhnou nejvyššího stupně v jejich platové třídě, neobsahují naopak tato rozhodnutí v tomto ohledu přesnější nebo konkrétnější informace. Německá vláda odkázala na dva mechanismy, které jsou podle jejího názoru s to zmírnit anebo zcela odstranit rozdílné zacházení způsobené zařazením dvou úředníků do různých platových stupňů z důvodu jejich věku. Podle názoru této vlády má snížení počtu platových stupňů a přeřazení úředníků do platového stupně odpovídajícího výši jejich předchozího základního platu zaokrouhleného směrem nahoru za následek, že se platový rozdíl sníží anebo v některých případech za několik let dokonce vymizí.
- 84 Vzhledem ke skutečnostem obsaženým v předkládacích rozhodnutích a ve spise předloženém Soudnímu dvoru nelze takovou možnost vyloučit.
- 85 Za těchto podmínek se nezdá, že vnitrostátní zákonodárce přijetím přechodných odchylných opatření v zákoně o zavedení přechodného režimu platů úředníků spolkové země Berlín překročil meze toho, co je nezbytné k dosažení sledovaného cíle.
- 86 Na šestou a sedmou otázku je proto třeba odpovědět tak, že článek 2 a čl. 6 odst. 1 směrnice 2000/78 musejí být vykládány v tom smyslu, že nebrání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava dotčená ve věcech v původních řízeních, která definuje v rámci nového systému odměňování pravidla zařazování úředníků jmenovaných před nabytím účinnosti této vnitrostátní právní úpravy, a která stanoví jednak to, že platový stupeň, do kterého jsou tito úředníci nyní zařazováni, je určen pouze na základě výše základního platu, který pobírali za působnosti dřívějšího systému odměňování, třebaže

tento posledně uvedený systém spočíval na diskriminaci na základě věku úředníka, a jednak to, že následný postup do nového platového stupně je nyní určen výlučně v závislosti na odborné praxi získané po nabytí účinnosti uvedené právní úpravy.

Ke čtvrté otázce

- 87 Svou čtvrtou otázkou se předkládající soud táže Soudního dvora na právní důsledky, které musí vyvodit ze skutečnosti, že dřívější zákon o platech úředníků porušoval zásadu zákazu diskriminace na základě věku. Tento soud by chtěl vědět, zda tyto důsledky vyplývají ze směrnice 2000/78 nebo z judikatury vzešlé z rozsudku Francovich a další (C-6/90 a C-9/90, EU:C:1991:428) a zda jsou v tomto posledně uvedeném případě splněny podmínky pro založení odpovědnosti Spolkové republiky Německo. Uvedený soud se především táže, zda za takových okolností, jako jsou okolnosti uvedené ve věcech v původních řízeních, ukládá unijní právo, a zejména článek 17 směrnice 2000/78 povinnost přiznat diskriminovaným úředníkům se zpětnou účinností částku, která odpovídá rozdílu mezi skutečně obdrženým platem a platem odpovídajícím nejvyššímu platovému stupni v jejich platové třídě.
- 88 Úvodem je nutno připomenout povinnost konformního výkladu vnitrostátního práva, která vyžaduje, aby vnitrostátní soudy učinily vše, co spadá do jejich pravomoci s tím, že vezmou v úvahu veškeré vnitrostátní právo a použijí metody výkladu jím uznané, aby zajistily plnou účinnost směrnice 2000/78 a došly k výsledku, který by byl v souladu s cílem sledovaným touto směrnicí (v tomto smyslu viz rozsudek Lopes Da Silva Jorge, C-42/11, EU:C:2012:517, bod 56).
- 89 Nelze-li vyložit a uplatňovat vnitrostátní právní úpravu v souladu s požadavky této směrnice, je třeba rovněž připomenout, že na základě zásady přednosti práva Unie, která se vztahuje rovněž na zásadu zákazu diskriminace na základě věku, musí být použito ustanovení vnitrostátního práva, které je v rozporu s právem Unie a spadá do rozsahu jeho působnosti, vyloučeno (viz rozsudek Küçükdeveci, C-555/07, EU:C:2010:21, bod 54 a citovaná judikatura).
- 90 V předkládacích rozhodnutích však předkládající soud uvádí, že podle jeho názoru nelze § 27 a 28 dřívějšího zákona o platech úředníků vykládat konformně s unijním právem.
- 91 Tento soud navíc konstatuje, že nedokáže pomocí metod výkladu uznaných německým právem zaplnit mezeru vzniklou v důsledku neuplatnění vnitrostátních ustanovení, která jsou v rozporu se zásadou zákazu diskriminace. Uvedený soud také uvádí, že na rozdíl od situace, která nastala ve věci, v níž byl vydán rozsudek Hennigs a Mai (EU:C:2011:560), mu německé právo použitelné ve věcech v původních řízeních neumožňuje přiznat diskriminovaným úředníkům nárok na vyplacení rozdílu mezi jejich platem a platem úředníků, kteří byli na základě jejich věku zařazeni do nejvyššího platového stupně.
- 92 Předkládající soud navíc poukazuje na skutečnost, že nemůže zařadit nejstarší úředníky se zpětnou účinností do nižšího platového stupně z důvodu, že je třeba zohlednit ochranu legitimního očekávání a nabytých práv.
- 93 Tento soud si nicméně klade otázku, a odkazuje přitom na rozsudky ve věcech Terhoeve (C-18/95, EU:C:1999:22, bod 57) a Landtová (C-399/09, EU:C:2011:415, bod 51), zda v případě, že byla konstatována diskriminace, která je v rozporu s unijním právem, a opatření k obnovení rovného zacházení nebyla dosud přijata, lze dodržení zásady rovnosti zaručit pouze tím, že se osobám patřícím do znevýhodněné kategorie přiznají stejné výhody, jakých požívají osoby patřící do zvýhodněné kategorie.
- 94 Zprv je nutno uvést, že právní důsledky z konstatování, že takové vnitrostátní právní předpisy, jako jsou předpisy dotčené ve věci v původním řízení, nejsou v souladu se směrnicí 2000/78, musí vyvodit vnitrostátní soud.

- 95 Zadruhé Soudní dvůr v rozsudcích *Terhoeve* (EU:C:1999:22) a *Landtová* (EU:C:2011:415) rozhodl, že pokud vnitrostátní právo upravuje v rozporu s unijním právem rozdílné zacházení mezi několika skupinami osob a nebyla dosud přijata opatření k znovuzavedení rovného zacházení lze dodržení zásady rovného zacházení zajistit pouze tím, že osobám patřícím do znevýhodněné kategorie budou přiznány stejné výhody, jako jsou ty, jichž požívají osoby patřící do zvýhodněné kategorie. Soudní dvůr v těchto rozsudcích také upřesnil, že režim použitelný na členy zvýhodněné skupiny zůstává v případě chybějícího správného uplatnění unijního práva jediným platným referenčním systémem.
- 96 Je třeba uvést, že toto řešení lze použít pouze tehdy, pokud takový platný referenční systém existuje. Je však nutno konstatovat, že tento systém neexistuje v takové právní úpravě, jako je právní úprava dotčená ve věcech v původních řízeních, v jejímž rámci není možné určit kategorii zvýhodněných úředníků. Ustanovení § 27 a § 28 dřívějšího zákona o platech úředníků se totiž vztahují na každého úředníka při jeho nástupu do zaměstnání, a jak vyplývá z bodu 42 tohoto rozsudku, diskriminační hlediska, která z nich plynou, se potenciálně týkají všech úředníků.
- 97 Z toho vyplývá, že judikatura uvedená v bodech 93 a 95 tohoto rozsudku není na věci projednávané předkládajícím soudem použitelná.
- 98 Zatřetí je nutno připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora platí, že systému smluv, na kterých je Unie založena, je vlastní zásada odpovědnosti státu za újmu způsobenou jednotlivcům v důsledku porušení unijního práva, která mu lze přičíst (v tomto smyslu viz rozsudky *Francovich* a další, EU:C:1991:428, bod 35; *Brasserie du pêcheur* a *Factortame*, C-46/93 et C-48/93, EU:C:1996:79, bod 31, jakož i *Transportes Urbanos y Servicios Generales*, C-118/08, EU:C:2010:39, bod 29).
- 99 Soudní dvůr k tomu judikoval, že poškození jednotlivci mají nárok na náhradu újmy, jsou-li splněny tři podmínky, a sice že cílem porušené právní normy Unie je přiznat práva jednotlivcům, že porušení této normy je dostatečně závažné a že existuje přímá příčinná souvislost mezi tímto porušením povinnosti a újmou způsobenou jednotlivcům (v tomto smyslu viz rozsudek *Transportes Urbanos y Servicios Generales*, EU:C:2010:39, bod 30).
- 100 Tyto podmínky umožňující určit odpovědnost členských států za újmu způsobenou jednotlivcům porušením unijního práva musí být vnitrostátními soudy v zásadě uplatňovány v souladu s pokyny poskytnutými Soudním dvorem pro jejich uplatňování (viz rozsudek *Test Claimants in the FII Group Litigation*, C-446/04, EU:C:2006:774, bod 210 a citovaná judikatura).
- 101 V případě první podmínky postačí konstatovat, že čl. 2 odst. 1 směrnice 2000/78 ve spojení s jejím článkem 1 zakazuje obecně a jednoznačně veškerou přímou nebo nepřímou diskriminaci v zaměstnání a povolání, která není objektivně odůvodněná a je založená především na věku zaměstnance. Cílem těchto ustanovení je přiznat jednotlivcům práva, která mohou uplatňovat vůči členským státům.
- 102 Pokud jde o druhou podmínku, Soudní dvůr již dříve upřesnil, že dostatečně závažné porušení unijního práva předpokládá, že členský stát zjevně a závažným způsobem překročil meze své posuzovací pravomoci, přičemž skutečnosti, ke kterým je třeba v tomto ohledu přihlídnout, jsou zejména stupeň jasnosti a přesnosti porušeného pravidla, jakož i rozsah prostoru pro uvážení, který toto pravidlo ponechává vnitrostátním orgánům (rozsudek *Synthon*, C-452/06, EU:C:2008:565, bod 37 a citovaná judikatura). Prostor pro uvážení členského státu tak představuje důležité kritérium pro založení existence dostatečně závažného porušení unijního práva (rozsudek *Robins* a další, C-278/05, EU:C:2007:56, bod 72).
- 103 V projednávaném případě musí vnitrostátní soud při posuzování toho, zda porušení článku 2 směrnice 2000/78, jehož se dopustil dotyčný členský stát, bylo dostatečně závažné, zohlednit skutečnost, že čl. 6 odst. 1 první pododstavec této směrnice přiznává členským státům volný prostor k úpravě opatření

obsahujících rozdílná zacházení přímo založená na věku, jakož i široký prostor pro uvážení při volbě opatření k dosažení určitého cíle mezi jinými cíli v oblasti sociální politiky a politiky zaměstnanosti a při vymezování opatření způsobilých k jejich uskutečnění.

- 104 Je nutno konstatovat, že povaha a rozsah povinnosti, kterou mají členské státy na základě čl. 2 odst. 2 a čl. 6 odst. 1 směrnice 2000/78 ohledně takové právní úpravy, jako je dřívější zákon o platech úředníků, byly objasněny a upřesněny rozsudkem ve věci Hennigs a Mai (EU:C:2011:560).
- 105 V této souvislosti je třeba připomenout, že ačkoli výklad unijního pravidla, který Soudní dvůr podá v rámci žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, objasňuje a upřesňuje tam, kde je to nezbytné, význam a dosah tohoto pravidla tak, jak musí být nebo jak mělo být chápáno a používáno od okamžiku, kdy nabylo účinnosti (v tomto smyslu viz především rozsudek RWE Vertrieb, C-92/11, EU:C:2013:180, bod 58), je na vnitrostátním soudu, aby posoudil, zda povaha a rozsah povinností, které mají členské státy na základě čl. 2 odst. 2 směrnice 2000/78 ohledně takové vnitrostátní právní úpravy, jako je právní úprava dotčená ve věci v původním řízení, mohou být považovány za jasné a přesné až od vydání rozsudku Hennings a Mai (EU:C:2011:560), tedy ode dne 8. září 2011 (obdobně viz rozsudek Hogan a další C-398/11, EU:C:2013:272, body 51 a 52). Případně by bylo nutné dospět k závěru, že před tímto datem k dostatečně závažnému porušení nedošlo.
- 106 V případě třetí podmínky vzniku odpovědnosti státu z důvodu porušení unijního práva musí předkládající soud posoudit, zda existuje přímá příčinná souvislost mezi uvedeným porušením a újmou způsobenou žalobcům v původních řízeních, jak patrně vyplývá ze spisu předloženého Soudnímu dvoru.
- 107 Předkládající soud musí proto ověřit, zda jsou splněny všechny podmínky stanovené judikaturou Soudního dvora k založení odpovědnosti Spolkové republiky Německo na základě unijního práva.
- 108 S ohledem na výše uvedené je třeba na čtvrtou otázku odpovědět následujícím způsobem:
- za takových okolností, jako jsou okolnosti, které nastaly ve věcech v původních řízeních, unijní právo, a zejména článek 17 směrnice 2000/78 neukládá povinnost přiznat diskriminovaným úředníkům se zpětnou účinností částku, která odpovídá rozdílu mezi skutečně obdrženým platem a platem odpovídajícím nejvyššímu platovému stupni v jejich platové třídě;
 - předkládající soud musí ověřit, zda jsou splněny všechny podmínky stanovené judikaturou Soudního dvora k založení odpovědnosti Spolkové republiky Německo na základě unijního práva.

K osmé otázce

- 109 Vzhledem k odpovědi podané na šestou a sedmou otázku není namístě odpovídat na osmou otázku.

K páté otázce

- 110 Podstatou páté otázky předkládajícího soudu je, zda unijní právo brání takovému vnitrostátnímu pravidlu, jako je pravidlo dotčené ve sporech v původních řízeních, které upravuje povinnost úředníka uplatnit nárok na peněžní plnění, jež nevyplývají přímo ze zákona, v relativně krátké době, tedy před koncem běžného rozpočtového roku.
- 111 Jak uvedl generální advokát v bodě 111 svého stanoviska, článek 9 směrnice 2000/78 stanoví, že členské státy zajistí, aby soudní nebo správní řízení směřující k dodržování povinností podle této směrnice byla dostupná všem osobám, které se cítí poškozeny nedodržováním zásady rovného zacházení, a dále že těmito povinnostmi členských států nejsou dotčeny vnitrostátní právní předpisy o lhůtách pro

podávání žalob souvisejících s uvedenou zásadou. Ze znění tohoto ustanovení plyne, že otázka lhůt k zahájení řízení směřujících k prosazení povinností vyplývajících z uvedené směrnice není unijním právem upravena.

- 112 V tomto ohledu je třeba připomenout ustálenou judikaturu Soudního dvora, podle které při neexistenci unijní právní úpravy v dané oblasti může vnitrostátní právní řád každého členského státu na základě zásady procesní autonomie členských států upravit procesní podmínky zajišťující ochranu práv, která jednotlivcům vyplývají z unijního práva, avšak za předpokladu, že tyto podmínky nejsou méně příznivé než ty, které se týkají obdobných situací na základě vnitrostátního práva (zásada rovnocennosti), a že v praxi neznemožňují nebo nadměrně neztěžují výkon práv přiznaných právním řádem Unie (zásada efektivity) (viz zejména rozsudky Meilicke a další, C-262/09, EU:C:2011:438, bod 55, jakož i Pelati, C-603/10, EU:C:2012:639, bod 23).
- 113 V případě zásady rovnocennosti je nutno uvést, že ve věcech v původních řízeních nemá Soudní dvůr k dispozici žádnou skutečnost umožňující pochybovat o tom, že by takové pravidlo, jako je pravidlo dotčené v těchto věcech, bylo s touto zásadou neslučitelné.
- 114 Pokud jde o zásadu efektivity, Soudní dvůr uznal, že stanovení přiměřených promlčecích lhůt pro podání žaloby je slučitelné s právem Unie, a to v zájmu právní jistoty, která chrání jak poplatníka, tak příslušný orgán veřejné správy. Povaha těchto lhůt není totiž taková, aby v praxi znemožňovala nebo nadměrně ztěžovala výkon práv přiznaných právním řádem Unie (rozsudek Meilicke a další, EU:C:2011:438, bod 56 a citovaná judikatura).
- 115 Z výše uvedeného vyplývá, že na pátou otázku je třeba odpovědět tak, že unijní právo nebrání takovému vnitrostátnímu pravidlu, jako je pravidlo dotčené ve sporech v původních řízeních, které upravuje povinnost úředníka uplatnit nárok na peněžní plnění, která nevyplývají přímo ze zákona, v relativně krátké době, tedy před koncem běžného rozpočtového roku, pokud toto pravidlo neporušuje zásadu rovnocennosti ani zásadu efektivity. Předkládající soud musí ověřit, zda jsou tyto podmínky ve věcech v původních řízeních splněny.

K nákladům řízení

- 116 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

- 1) **Článek 3 odst. 1 písm. c) směrnice Rady 2000/78/ES ze dne 27. listopadu 2000, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání, musí být vykládán v tom smyslu, že platové podmínky úředníků spadají do působnosti této směrnice.**
- 2) **Článek 2 a čl. 6 odst. 1 směrnice 2000/78 musejí být vykládány v tom smyslu, že brání takovému vnitrostátnímu opatření, jako je opatření dotčené ve věcech v původních řízeních, podle kterého je základní platový stupeň úředníka v rámci každé funkční platové třídy určen v závislosti na jeho věku při jeho nástupu do služebního poměru.**
- 3) **Článek 2 a čl. 6 odst. 1 směrnice 2000/78 musejí být vykládány v tom smyslu, že nebrání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava dotčená ve věcech v původních řízeních, jež definuje v rámci nového systému odměňování pravidla zařazování úředníků jmenovaných před nabytím účinnosti této vnitrostátní právní úpravy, a která stanoví jednak to, že platový stupeň, do kterého jsou tito úředníci nyní zařazováni, je určen pouze na**

základě výše základního platu, který pobírali za působnosti dřívějšího systému odměňování, třebaže tento posledně uvedený systém spočíval na diskriminaci na základě věku úředníka, a jednak to, že následný postup do nového platového stupně je nyní určen výlučně v závislosti na odborné praxi získané po nabytí účinnosti uvedené právní úpravy.

- 4) **Za takových okolností, jako jsou okolnosti, které nastaly ve věcech v původních řízeních, unijní právo, a zejména článek 17 směrnice 2000/78 neukládá povinnost přiznat diskriminovaným úředníkům se zpětnou účinností částku, která odpovídá rozdílu mezi skutečně obdrženým platem a platem odpovídajícím nejvyššímu platovému stupni v jejich platové třídě.**

Předkládající soud musí ověřit, zda jsou splněny všechny podmínky stanovené judikaturou Soudního dvora Evropské unie k založení odpovědnosti Spolkové republiky Německo na základě unijního práva.

- 5) **Unijní právo nebrání takovému vnitrostátnímu pravidlu, jako je pravidlo dotčené ve sporech v původních řízeních, které upravuje povinnost úředníka uplatnit nárok na peněžní plnění, která nevyplývají přímo ze zákona, v relativně krátké době, tedy před koncem běžného rozpočtového roku, pokud toto pravidlo neporušuje zásadu rovnocennosti ani zásadu efektivity. Předkládající soud musí ověřit, zda jsou tyto podmínky ve věcech v původních řízeních splněny.**

Podpisy.